

**Energie
akkoord**

SEER

UITVOERINGSAGENDA ENERGIEAKKOORD 2017

Vastgesteld 14 maart 2017

1. Inleiding

De Borgingscommissie heeft de [Voortgangsrapportage 2016](#) gepubliceerd op 23 december 2016. De Voortgangsrapportage biedt inzicht in de resultaten die in 2016 zijn geboekt in de uitvoering van het Energieakkoord. Ook bevat de Voortgangsrapportage een gezamenlijke reactie van de Energieakkoord-partijen op de [Nationale Energieverkenning \(NEV\) 2016](#) en [de evaluatie van het Energieakkoord](#). De rapportage concludeert dat de vijf centrale doelen van het Energieakkoord binnen bereik zijn.

Van de vijf doelen van het Energieakkoord lagen er in de NEV 2016 drie op koers:

- het aandeel hernieuwbare energie in 2023 op 16 procent;
- een besparing van het energieverbruik met gemiddeld 1,5 procent per jaar;
- een werkgelegenheids groei van ten minste 15.000 extra banen.

Voor de andere twee 2020-doelen (14 procent hernieuwbare energie en 100 PJ extra energiebesparing) is in mei 2016 [een extra pakket maatregelen afgesproken](#) en zijn ook in de Voortgangsrapportage 2016 aanvullende afspraken opgenomen. Al deze maatregelen worden t.b.v. de jaarlijkse borgingscyclus voor 1 mei 2017 zoveel mogelijk doorrekenbaar gemaakt om in de NEV 2017 het effect te kunnen bepalen.

De extra maatregelen die in 2016 zijn afgesproken voorzien in het wegnemen van beleidstekorten die de NEV 2016 constateerde. De ondertekenaars van het Energieakkoord hebben vertrouwen dat de alle afgesproken doelen tot 2023 binnen bereik zijn. Ook dit jaar worden de uitvoering en monitoring in alle domeinen van het Energieakkoord met volle inzet doorgezet. De aandachtspunten voor 2017 zijn in de Voortgangsrapportage 2016 opgenomen, die eind december is gepubliceerd. Voor een gedegen voortgang zijn de hierna genoemde activiteiten essentieel voor 2017.

2. Volop verder in 2017

Het jaar 2017 heeft mede door de verkiezingen een bijzonder karakter. Ook in dit verkiezingsjaar continueert de Borgingscommissie met volle inzet de uitvoering van het Energieakkoord voor duurzame groei. De prioriteiten voor de domeinen van het Energieakkoord laten zich schematisch als volgt samenvatten.

Prioriteiten eerste helft 2017	
Energiebesparing gebouwde omgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Versnellen tempo van energiebesparing door onder andere: <ul style="list-style-type: none"> ○ De minister van BZK stuurt in april een brief aan de Tweede Kamer waarin het traject om te komen tot een versnelling wordt geschetst. ○ Realisatie van convenant gebouwde omgeving voor 1 mei tussen marktpartijen, netbeheerders en de overheid. ○ Ministerie BZK heeft met VNG, Woonbond en Aedes afgesproken om te komen tot ambitieuze prestatieafspraken ten aanzien van verduurzaming in de sociale huursector. In de Staat van de Volkshuisvesting (voorjaar 2017) wordt over de lokale prestatieafspraken gerapporteerd. De monitoring wordt uitgebreid. • Het ministerie BZK ontwikkelt met de VNG in de loop van 2017 toekomstscenario's voor de regionale energieloketten, ook in het licht van eventuele afspraken in het Regeerakkoord over de rol van decentrale overheden in de energietransitie. De Tweede Kamer heeft zich middels de motie-Ronnes uitgesproken voor een langjarige zekerheid voor de Energieloketten en de regionale aanpak. • De wijziging van het Bouwbesluit 2012 die nodig is voor de label C-verplichting voor kantoren wordt door ministerie BZK in de eerste helft van 2017 in procedure gebracht.
Energiebesparing industrie en agro	<ul style="list-style-type: none"> • Ministeries I&M en EZ verbeteren de samenhang van bestaande en nieuwe wet- en regelgeving, o.a. voor energiebesparing in de industrie. • Start programma Uitrol Energie Prestatie Keuring (EPK) voor doorontwikkeling en uitrol van de EPK door Rijk, VNG/bevoegd gezag en marktpartijen. • Per 1 januari 2018 wordt een wettelijke verplichting van kracht om de afgesproken energiebesparing van 9 PJ in de energie-intensieve industrie te borgen. Tot 15 maart kan het bedrijfsleven een alternatieve maatregel voorstellen. • In de eerste helft van 2017 wordt het verzoek tot het algemeen verbindend verklaren van het energiebesparingssysteem Glastuinbouw van de brancheorganisatie Sierteelt door het ministerie EZ beoordeeld.
Hernieuwbare energie	<ul style="list-style-type: none"> • Provincies en gemeenten, in samenwerking met partijen in de regio, werken de aanpak voor wind op land capaciteit als onderdeel van een energiemix uit en lossen mogelijke knelpunten op. • Partners in de Green Deal Participatie Omgeving bij Duurzame Energieprojecten werken samen aan het bevorderen van betrokkenheid van omwonenden bij energieprojecten (waaronder wind op land) om draagvlak en participatie te verbeteren. • Natuur- en Milieu(federaties) ontwikkelen samen met EZ en provincies een afwegingskader wind en natuur.

	<ul style="list-style-type: none"> • Afronden besluitvorming over de ontwikkelfaciliteit voor lokale energiecoöperaties. • Continueren aanpak versnellingstafels overig hernieuwbare energie. • Uitwerken toekomstbestendig systeem voor salderen voor periode na 2020 zoals aangekondigd door EZ. • Uitvoering communicatieplan voor promotie ISDE-regeling. • Optimalisering categorieën en subsidiebedragen binnen ISDE-regeling. • EZ besluit over een onderzoek naar de mogelijkheid van een extra windpark op zee voor 2023, zodat een nieuw kabinet daar een besluit over kan nemen.
Regionale warmteplannen	<ul style="list-style-type: none"> • Verdere uitwerking afwegingskader voor uitvoering transitie van gas naar collectieve warmte en elektrificatie.
Groene industrie	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen rekenmethode toegevoegde waarde groene industrie t.b.v. NEV 2017. • Inbreng uitkomsten onderzoek in vormgeving transitiepaden en topsectorenaanpak.
Werkgelegenheid	<ul style="list-style-type: none"> • Delen van kennis over veranderingen van werkgelegenheid in diverse branches en versterken van de aandacht voor scholing. • Bijdrage leveren aan advies van de SER over sociale aspecten van de energietransitie (aangekondigd in de Energieagenda van het kabinet).
Transport	<ul style="list-style-type: none"> • Actualiseren en aanscherpen van afspraken om het 2030 doel van 25 Mton CO₂ binnen bereik te laten komen.

3. Ruimte voor nieuwe initiatieven

Er is een sterke dynamiek in de samenleving op gang gekomen rond energie en klimaat. Dit bleek onder andere tijdens de [Nationale Klimaattop 2016](#). Het afgelopen jaar zijn er vele initiatieven opgekomen die verschillende partijen ontwikkelen op het gebied van energiebesparing en hernieuwbare energie.

3.1 Conferentie Energieakkoord in versnelling

Tegen deze achtergrond nodigt de Borgingscommissie van het Energieakkoord partijen uit om met nieuwe, additionele initiatieven bij te dragen aan de doelen van het akkoord. Hiervoor is een speciale netwerkbijeenkomst op 7 maart georganiseerd. De initiatieven die voor 1 mei 2017 concreet zijn uitgewerkt en passen binnen de uitgangspunten van het Energieakkoord kunnen in de NEV 2017 worden doorgerekend. Van deze initiatieven wordt een additionele bijdrage in PJ en/of groene banen verwacht. De volgende initiatieven zijn gepresenteerd:

- Bijdrage van Nederlandse gasassociatie KVGW aan terugdringing van de CO₂-uitstoot.
- Het Petaplan van Infrabeheerders en Rijkswaterstaat.
- Het Monsterverbond Water voor energie van de Waterschappen en Rijkswaterstaat.
- Programma Energie en Duurzaamheid in de gebouwde omgeving van Uneto-VNI.
- Programma Thermische isolatie in de industrie en energiecentrales van VIB.
- Deltaplan Duurzame renovatie van de Dutch Green Building Council.

3.2 Bijdragen aan transitiepaden 2030 en verder

Voortbouwend op de Voortgangsrapportage 2016 en de Energieagenda worden de Energieakkoord-partijen door de Rijksoverheid betrokken bij het uitwerken van de transitiepaden voor kracht en licht, lage temperatuur warmte, hoge temperatuur

warmtemobiliteit en transport en de agro-sectoren (inclusief landgebruik). Deze transitiepaden schetsen de hoofdlijnen voor de periode tot 2030 en verder. Inzet vanuit de Borgingscommissie is de waardevolle elementen van de huidige aanpak verder uit te bouwen en het Energieakkoord te verlengen en te versterken naar de periode 2020-2030.

3.3 Financiering

De financierbaarheid van de klimaat en energietransitie krijgt een impuls met de opstart in 2017 van de Energietransitie Financieringsfaciliteit (ETFF) van het Nederlands Investerings Agentschap (NIA) en BNG Bank. Daarnaast is 2017 cruciaal voor de daadwerkelijk opstart begin 2018 van InvestNL. In het voorjaar 2017 zal het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) het werkdocument investering en financierbaarheid energietransitie uitbrengen als vervolg op de berekeningen in de Voortgangsrapportage 2016. Deze en andere activiteiten zijn onderdeel van de financieringsagenda.

4. Lessen van de evaluatie van het Energieakkoord

In de Voortgangsrapportage Energieakkoord 2016 trekt de Borgingscommissie een aantal lessen uit de evaluatie die in 2016 plaatsvond. De belangrijkste conclusies van de evaluatie zijn:

- De aanpak van het Energieakkoord draagt bij aan een versnelling in de uitvoering van het Nederlandse beleid op het gebied van energiebesparing en hernieuwbare energie;
- Het is van belang de komende periode in te zetten op het vergroten van bewustwording en draagvlak in de samenleving.
- Meer aandacht is nodig voor afspraken uit het akkoord die meer kwalitatief en/of randvoorwaardelijk van aard zijn (bijvoorbeeld scholing, kwaliteit van werk, arbeidsverhoudingen, ETS en financiering) of een lange termijn perspectief kennen (bijvoorbeeld innovatie en commercialisering);
- De belangrijkste uitdaging in de resterende looptijd van het akkoord (tot 2020) is om procesresultaten te vertalen naar effecten. Dat vereist onder meer dat akkoordpartijen hun achterban goed bij de uitvoering van maatregelen betrekken;
- Internationale klimaatdoelstellingen voor 2030 en 2050 vormen een dwingend perspectief. Daarom moet op zeer korte termijn nagedacht worden over het beleid voor de periode 2020-2030.

In vervolg daarop staan de volgende activiteiten op de planning:

- SER en WRR organiseerden op 17 februari samen een high level bijeenkomst over de governance van het klimaat- en energiebeleid;
- De Borgingscommissie organiseerde 7 maart de conferentie 'Energieakkoord in versnelling' voor nieuwe, additionele initiatieven uit de samenleving.
- De lessen uit de evaluatie van het Energieakkoord worden tijdens een speciale bijeenkomst van de Borgingscommissie verder uitgewerkt en middels een plan van aanpak in 2017 tot uitvoering gebracht;
- Een aanpassing van de organisatie van het secretariaat wordt uitgewerkt, ter versterking van de uitvoering binnen en tussen de domeinen van het Energieakkoord.

5. Tot slot

Met het [Energieakkoord](#) (2013) en de Energieagenda van het kabinet (2016) ([het Energierapport](#), [de Energiedialoog](#) en de [Energieagenda 2016](#)) krijgt de energietransitie in Nederland vorm en continuïteit. In 2017 gaan de ondertekenaars van het Energieakkoord het vierde volle jaar in en door met uitvoeren. Alle partners blijven zich maximaal inzetten het Energieakkoord te borgen en de doelen daadwerkelijk te bereiken.